

Zdá se, že z celého teamu hodnotitelů návrhu MP jsem jediný, kdo má, jakožto praktikující architekt s územním plánováním zkušenost toliko pasivního uživatele. Ve své praxi jsem se nedostal k práci v měřítku větším než podrobnosti zastavovací studie. Ke svému „lektorskému“ posudku se tedy postavím výhradně z pozice běžného uživatele. A to navzdory tomu, že můj otec celý život územním plánováním a Prahou především žil. Anebo možná právě proto. Protože jeho zkušenost socialistického plánování byla natolik frustrující, že mne na počátku mého zájmu o architekturu před urbanismem důsledně varoval. Přesto ale ctím jeho častá slova, že architektura je jen jedna. V tomto duchu cítím, je zpracováván Metropolitní plán. Je zpracováván týmem architektů, tudíž mění, zavedená „pravidla“ územního plánování a přináší zcela novou metodiku, mění, přibližuje ohnisko pohledu na město. Na město jako velkou architekturu.

S velikým zájmem jsem naslouchal před lety (2014) úvodním vystoupením docenta Kouckého k připravovanému územnímu plánu, včetně zdůvodnění povýšení jeho jména na Metropolitní. Teď, při čtení návrhu plánu jsem se k těmto vystoupením vrátil a zkoumal, jak je Metropolitní plán naplnil. Každopádně, takový úvod, pochopitelný širokou veřejností, tedy i těmi, kdo o městu rozhodují, a zejména jimi, měl být velkým vkladem do další (spolu)práce. To, že se stal naopak terčem útoků, je pro mne nepochopitelné. Velice oceňuji i poslední fázi „popularizace“ plánu, kdy mladí architekti, členové kanceláře, představují jednotlivé „vrstvy“ plánu. Prezentace plánu veřejnosti mne tedy nadchla, až dosud jsem na takovou úroveň komunikace nenarazil a naprosto nechápu výhrady nedostatečné komunikativnosti týmu KMP.

Abych vyvážil svoji výše zmiňovanou dosavadní nízkou „odbornost“ snažil jsem se, vyzván ke zpracování tohoto posudku, poctivě prostudovat kromě návrhu plánu samotného také dokumenty týkající se předchozích verzí, tedy dokument kolektivu ing. arch. Petra Klápště, PhD *Požadavky na kvalitu ÚP hl. města Prahy z června 2016*, včetně odpovědi kanceláře, a *Stanovisko pracovní skupiny RHMP k návrhu Metropolitního plánu* ze srpna 2016, rovněž s reakcí Zpracovatele. A můj první dojem z reakcí zpracovatele a především jejich promítnutí do plánu je veskrze pozitivní. Myslím, že KMP zvážila všechny relevantní námitky a v míře, kterou jí podrobnost plánu dovoluje, je zapracovala do tohoto návrhu.

Svůj posudek zaměřím na naplnění východisek, tezí a pravidel, které si tým zpracovatelů stanovil. Tím nejdůležitějším východiskem je požadavek „krásy“ - krásného města. Nahradit dosavadní nástroj zónového funkčního města, jakousi zvlgarizovanou verzí funkcionalismu, tedy skládání funkcí formulací prostoru, definicí kompozice - tedy Architektury. Plán směřuje k zásadnímu oživení „organismu“, hledá potenciál - zlepšení stavu. Vrací město do jeho hranic, zohledňuje hustou strukturu historického města ve vztahu k modernistické Praze na jejím okraji, zamezuje expanzi a naopak se navrácí do středu, kde nachází podstatu krásy města. Svoje hranice má tedy plán jednoznačně stanoveny. Otázkou je, zda jsou dostatečně zohledněny „širší vztahy“ myšleno koordinace či míra komunikace s obklopujícím středočeským regionem. (jediným „přesahem“ je Průhonický park na mapě Potenciálu a priorit)

Plán je živý, programový, iniciační, nikoli regulační dokument, hledající obraz - budoucí podobu města. Nastavuje flexibilní proceduru jako základ regulace. Uvědomuje si, že přemíra regulace vyvolává obranné reakce, volající po změnách, tedy stagnaci, umrtvení živoucího organismu. Systemizace parametrů v plánu umožňuje jednoduchou změnu v čase. Dvouúrovňový plán nabízí cestu, kdy zpřesnění plánu nepovede ke změně plánu. Horní úroveň plánu potvrzuje stabilitu, zároveň pojmenovává problémy a definuje potenciál. Minimalizuje příkazy, naopak maximalizuje možnosti. Plán je tedy jednoduchý a vyvážený. Přináší uklidnění a jasnou kompozici. Je tedy stabilizační.

U měřítka plánu se ale zastavím. Rozuměl jsem původně uvažované řadě provázaných a kontrastních měřítek 25 000_5 000_1 000. Je evidentní, že plán v měřítku 1: 25 000 je nezbytnou mapou pro přehledný pohyb v plánu a bude zcela jistě součástí všech kancelářů územního rozvoje. Naopak, míra podrobnosti plánu 1:10000, jakkoliv cennou pomůckou je jejich atlas, je natolik vysoká, že zbývá malé procento rozlišení podrobnosti pro detailní dokumentaci UPČP v pětitisícině.

Zásadní změnou v procesu tvorby územního plánu je rozdělení města do více než osmi set lokalit. Tedy území se stejným charakterem, který musí být ochráněn. Nekryje se mnohdy s hranicemi čtvrtí, ani katastrálních území. Každá lokalita je prostřednictvím krycích listů detailně popsána. Má své jméno, což je nesmírně důležité pro ztotožnění a lze ji popsat skrze její vlastnosti. Na výkresech je popsána jasně strukturovaným genetickým kódem. Prostřednictvím lokalit plán ve své podstatě určuje, zda a kde se smí stavět a za jakých podmínek. Informace je

zároveň regulací. Soustava vrstev pravidel, která do sebe zapadají, popisuje stabilní a přehledné prostředí, ve kterém se lze snadno orientovat.

Na rozdíl od stávajícího územního plánu sestaveného z funkčních ploch metropolitní plán pracuje s hmotovou strukturou. Komponuje město nejen v plánu, v ploše ale také v prostoru, prostřednictvím výškových hladin ve čtvercích 100x100m. Zásadní změnou plánu je také tvorba obrazu města hierarchizací veřejných prostranství a především daleko volnější zacházení s funkcí, či způsobem využití jednotlivých lokalit, kdy může svobodněji docházet, bez požadavků na změnu plánu, k prolínání činností, jak je pro město přirozené.

Jednoznačně kvituji zjednodušení principů využití území, zredukované do čtyř základních, respektive šesti charakterů. Zásadní změnou plánu je regulace prostřednictvím typu struktury, který odpovídá charakteru území. *(Pozastavuji se možná nad poněkud přeurčeným rozlišením, respektive pojmenováním struktur otevřené krajiny).*

Dalším z pozitiv plánu je pro mne práce s třetím rozměrem města v celém jeho rozsahu, tedy výšková regulace prostřednictvím počtu podlaží, nikoliv koeficienty, která nastavuje pravidla pro výšky v celém území. Nesmírně cenná jsou zpracovaná panoramata, doplněná vedutami, která svými popsányými parametry zaručí nezpochybnitelnou pravdivost dálkových zákresů. *(Otázkou pro mne je stanovený limit osmdesát metrů. V našem atelieru jsme zpracovávali soutěžní návrh na Kavčí hory, kdy jsme ověřovali v dálkových zákresech stometrové obytné věže a stávající „vykotlaný“ horizont Pankráce jím doplnili bez sebemenších pochybností.)*

Za mimořádný vklad Metropolitního plánu považuji jeho práci s potenciálem modernistických měst, s respektem k původnímu autorskému dílu jakož i jejich rozdílnému vývoji ve druhé polovině dvacátého století.

Také vymezení a pojmenování transformačních a rozvojových ploch, stejně jako rozlišení, respektive vytvoření „katalogu městských džunglí“ považuji za nesmírně objektivní a užitečné.

Textovou i grafickou část plánu shledávám vyváženou. Všechny pojmy, mnohdy nově formulované, promítnuté do grafické části jsou srozumitelné. Srozumitelné pro všechny účastníky procesu. Od majitelů domů, přes developery, po úředníky. Veřejnost nevyjímaje. Z pohledu projektanta je tato metoda práce s plánem, tedy krycími listy lokalit snadno uchopitelná. Vychází z formulace veřejného prostoru,

dává městu řád. Vytváří obraz města. Vyvážení „řádu“ veřejných prostranství s tvůrčím „chaosem“ jednotlivých stavebních bloků dává jistotu, že pouhá mechanická aplikace informací a podmínek, s nezbytným provázáním s Pražskými stavebními předpisy, nedovolí město zkazit. Naopak architektu s tvůrčí invencí umožní tvorbu krásného města.

Svoji úvahu o snadné práci s krycími listy mám prověřenu praktickou zkušeností. V našem atelieru jsme zpracovávali zastavovací schémata v transformačních plochách v lokalitách stabilizovaných i transformačních. Požadované parametry zadaných struktur (blokovou, heterogenní i hybridní) jsme vždy dokázali, při velice rychlém náhledu a zpětném propočtu proměnit v prostorově přijatelné město v souladu se stanoveným cílovým charakterem. Stejně tak při zadání a posléze strukturou areálu vybavenosti jsme nenarazili na zásadní problém se základními požadavky a jejím určujícím charakterem.

Jako obrovskou devizu plánu vidím jeho informační úroveň, myšleno digitalizovanou podobu, včetně 3D modelu, pro práci s městem, v jedenadvacátém století nezbytnou. Autonomie jednotlivých plánů, přes sebe navrstvených dávají prostorovou informaci o městě. Já ale oceňuji především neobyčejnou grafickou čistotu všech finálních, i dílčích výstupů, čitelnost plánů a celkovou adjustaci Metropolitního plánu formou sešitů, vkládaných do jednotícího obalu - objektu.
Krásné město v krásném obalu!

Jsem přesvědčen, že v následujícím kole projednávání dojde nutně na podrobné prověřování a změny v seznamu priorit a přeji si, aby dílčí vstupy jednotlivých městských částí nepoškodily jeho kompaktnost a neovlivnily příliš Duch plánu a jeho mnohokrát deklarované přesvědčení, že Obraz města, tedy jeho Architektura se musí stát veřejným zájmem!

Tomáš Novotný

V Praze 15. listopadu 2017

Tomáš Novotný